

Тема: **Захист особистих немайнових та майнових прав**

Епіграф уроку:
*“ Розум полягає не тільки
у знанні,але й у вмінні
застосувати знання на ділі”*
Арістотель

Очікувані результати:

- Усвідомлювати, що означає здійснювати цивільні права на власний розсуд;
- Називати шляхи захисту своїх цивільних прав;
- Складати за зразком позовну заяву;
- Називати підстави цивільно-правової відповідальності
- Аналізувати правові ситуації щодо цивільної відповідальності неповнолітніх та малолітніх осіб;
- Висловлювати оцінки поведінки і вчинків неповнолітніх, пов'язаних з цивільно-правовою відповідальністю.

Тип уроку: Комбінований урок.

Форма уроку: з використанням методик кооперативного та інтерактивного навчання

Навчально-методичне забезпечення:

Підручник О.І.Пометун, Т.О.Ремех «Правознавство. Практичний курс», Витяг Правда руська. Тексти. Мультфільм «Три поросяти» (www.youtube.com/watch?v=7LfAGvHQDbw), картинки із зображенням правопорушень

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Вступна частина. Мотивація навчальної діяльності учнів

(Вчитель зачитує епіграф і девіз) відмічає, що на сьогоднішньому уроці ми не тільки отримаємо важливі знання, які нам потрібні будуть у майбутньому, але й вміння застосовувати їх на практиці. Щоб досягти успіхів необхідно:

Девіз уроку: *Думати – колективно,
Діяти – оперативно,
Сперечатись – доказово.
Це для всіх обов'язково!
Тож проявіть знання прекрасні
І усі завдання класні
Порозв'язуйте умить
Й вищий бал ви заробіть!*

III. Актуалізація опорних знань:

Гра «Правовий волейбол» по темі: «Право власності» та «Цивільно-правові договори»

Можливі поняття:-

1. Цивільне право - це
2. Право власності –це
3. Спадкування - це
4. Заповіт - це
5. Спадкодавець - це
6. Спадкоємець - це
7. Реалізація права власності- це
8. Право розпорядження - це...,
9. Договір - це основне джерело Цивільного права?
10. Найбільш поширені договори -
11. Хто є сторонами договору купівлі - продажу.
12. Форми власності -

IV. Вивчення нового матеріалу. Основна частина уроку:

(на екран проєктуються статті із «Руської правди»)

23. Якщо хто сяде на чужого коня, не запитавши, то сплачує 3 гривні продажі.

24. Коли хто загубить коня, чи вбрання, чи зброю і про це звіщено на торгу, а потім впізнають їх у своєму місті, то своє власник має забрати в наявності і одержати за кривду 3 гривні.

25. Коли хто впізнає своє, що загубив чи що було у нього вкрадено — чи кінь, чи одяг, чи худоба, то хай не говорить: «це моє», але: «веди на свод [14], де взяв»; встановлять, хто злодій, тоді своє візьме і, що загинуло, винуватець почне сплачувати.

26. Коли буде конокрад, то віддати його князеві на поток; якщо ж виявиться наклеп, то наклепник має сплатити потерпілому 3 гривні (доказ невинуватості).

(Правда руська. Тексти на основі 7 списків та 5 редакцій.)

Вчитель: Право власності є непорушним. Так було давно, так є і сьогодні. Ці статті із збірки давньоруського права «Руська правда».

Завдання: Познайомитись із витягом і з документу та відповісти на запитання

1. Про що говориться в даних статтях?
2. Що і як захищає Руська правда?
3. Які покарання передбачені?

(Бесіда)

Вчитель: Власність цінували в період Київської Русі. Права власника захищалися і передбачалися заходи щодо відшкодування майнової та особистої немайнової шкоди. Право власності є непорушним завжди і вимагає не тільки визнання права власності, але й захисту його. Тому темою нашого уроку буде: «Захист майнових і особистих немайнових прав.»
(Тема проектується на екран, при відсутності телевізора - просто перевертає листки на яких написана тема)

Вчитель: А що ж ви очікуєте від уроку? **Метод «Уявний мікрофон»**
(Учні записують на листках, а потім озвучують по черзі, а учень-помічник учителя прикріплює на задалегідь визначеному місці у логічному порядку.)

Вчитель: держава визнає право власності за кожним. Але як це право реалізувати на практиці, як захистити себе. Чи завжди всі договірні сторони сумлінно виконують свої обов'язки? Якою є цивільна відповідальність і в чому особливість цивільної відповідальності неповнолітніх ми будемо говорити на сьогоднішньому уроці і розглянемо такі питання.

План уроку:

1. Як реалізувати цивільні права
2. Як захистити особисті майнові і немайнові права
3. Цивільно-правова відповідальність малолітніх і неповнолітніх осіб.

Вчитель: То як же реалізувати свої цивільні права?

Робота в групах. Опрацювання тексту пункту 1. Дати відповіді на запитання підручника Завдання 2. стор.83.

Питання вчителя до класу:

1. Як ви розумієте ст.12 ЦКУ «особа здійснює свої права на власний розсуд»?
2. Що таке строк позовної давності?
3. Як ви розумієте вислів «власність зобов'язує» . Чи не має протиріччя між ст. 12 та 13 ЦКУ.

Повідомлення учня: Строки позовної давності.

Метод «Чистої дошки» - забирається з дошки питання, яке розглянули.

Вчитель: Право на власність передбачає і право на захист цивільних прав і обов'язків. Ми можемо звернутись до суду в разі відмови відшкодувати завданні збитки. Але як це потрібно робити?

Розповідь юриста - консультанта:

Словникова робота:

Позов - звернення заінтересованої або іншої уповноваженої особи до суду з проханням про розгляд спору і захист суб'єктивних прав.

Позивач- особа, яка звертається з позовною заявою до суду у спорах про відшкодування шкоди.

Відповідач- сторона, якій пред'явлено позов.

Робота з НПА: ст. 17 ЦКУ(підручник стор.85)

Способи захисту цивільних прав:

- визнання права;
- визнання правочину недійсним;
- припинення дії, яка порушує право;
- відновлення становища, яке існувало до порушення;
- зміна правовідношення;
- припинення правовідношення;
- відшкодування збитків;
- відшкодування моральної шкоди;
- визнання незаконним рішення.

Набуття практичних навиків: Як скласти позовну заяву?

Метод «два – чотири - всі разом» Самостійна робота над запропонованою позовною заявою. Визначення необхідних елементів позовної заяви, обмін результатами, складання спільної пам'ятки кожною групою

Презентація груп: По черзі називають складові позовної заяви

- *Найменування суду, до якого подається заява*
- *Точна інформація про позивача і відповідача (П,І,Б., адреса)*
- *Зміст позовних вимог*
- *Виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги*
- *Указівка на докази, що підтверджують позов*
- *Указівка точних даних свідків (при наявності)*
- *Підпис позивача і дата подання заяви*
- *Зазначення ціни позову*

Вчитель: Цивільно-правова відповідальність.

Особливості відповідальності малолітніх та неповнолітніх.

Бесіда: Обговорення в загальному колі:

1. Що таке правопорушення?
2. Види правопорушень. Що таке юридична відповідальність?
3. Види юридичної відповідальності
(вчитель пропонує роздивитись картинки, визначити правопорушення та вид юридичної відповідальності).

Робота в групах:

I група розглядає питання

«Особливості цивільно-правової відповідальності»:

Особливості цивільно-правової відповідальності:

- Має компенсаційний характер
- Переважно майновий характер
- Можливість добровільного здійснення самим порушником;
- Повне відшкодування збитків (не отриманих доходів, реальних втрат), виражених в грошовій формі
- Можуть сплачуватись штраф чи пеня
- Передбачає відшкодування моральної шкоди

Права, обов'язки и ответственность

Юрист-консультант: словникова робота

Пеня - це неустойка, що обчислюється у відсотках від суми несвоєчасно виконаного грошового зобов'язання за кожен день прострочення виконання (ч. 3 ст. 549 ЦКУ).

Штраф - це різновид неустойки, що обчислюється у відсотках від суми невиконаного або неналежно виконаного зобов'язання (ч. 2 ст. 549).

II група розглядає питання **«Моральна шкода»**

(ст. 23 ЦКУ, підручник стор.87)

Моральна шкода полягає:

- 1) У фізичному болі та стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я;
2) у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів;
3) у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку із знищенням чи пошкодженням її майна;
4) у приниженні честі та гідності фізичної особи, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи. { Пункт 4 частини другої статті 23 в редакції Закону N 3261-IV від 22.12.2005 }
3. Моральна шкода відшкодовується грошми, іншим майном або в інший спосіб.
- 2) Розмір грошового відшкодування моральної шкоди визначається судом залежно від характеру правопорушення, глибини фізичних та душевних страждань, погіршення здібностей потерпілого або позбавлення його можливості їх реалізації, ступеня вини особи, яка завдала моральної шкоди, якщо вина є підставою для відшкодування, а також з урахуванням інших обставин, які мають істотне значення. При визначенні розміру відшкодування враховуються вимоги розумності і справедливості.
4. Моральна шкода відшкодовується незалежно від майнової шкоди, яка підлягає відшкодуванню, та не пов'язана з розміром цього відшкодування.
5. Моральна шкода відшкодовується одноразово, якщо інше не встановлено договором або законом.

III група: Відповідальність малолітніх та неповнолітніх

(опрацьовувала ст..1178-1180 ЦКУ)

Презентація роботи груп.

Складання таблиці «Особливості відповідальності»

Малолітні	Неповнолітні	Повнолітні

Робота в парах:

Вирішення правових ситуацій: ст..88 підручник, завдання№5

V. Рефлексія:

Перегляд фрагменту мультфільму «Троє поросят»-Зхв
www.youtube.com/watch?v=7LfAGvHQDbw

(Взаємонавчання в колі. Бесіда.)

Запитання:

1. Як реалізували своє право на власність поросята?
2. Хто порушив право власності поросят?
3. Що ви порадите їм зробити для захисту своїх прав?
4. З якими вимогами вони можуть звернутися до суду?

VI. Підбиття підсумків уроку.

Вчитель: Ось розглянуто останнє запитання. Час пролетів швидко і непомітно, бо ми гарно продуктивно працювали

Метод «Уявний мікрофон»

Що ж ми дізналися на нашому уроці?

Що вам сподобалось?

Що заставило задуматись?

В чому важливість для вас отриманих на уроці знань?

VII. Домашнє завдання

Скласти позовну заяву від імені одного із поросят

Мотивація та оцінювання пізнавальної діяльності учнів.

Учні проводять само- або взаємооцінювання пізнавальної діяльності.

Таблиця для проведення само- або взаємооцінювання пізнавальної діяльності			
Види пізнавальної діяльності	Бали оцінювання		
	1	2	3
Виконання домашнього завдання			
Взаємонавчання в колі			
Взаємонавчання в парах			
Взаємонавчання в групах			
Загальна оцінка			

Рогляд правових ситуацій:

Нещодавно учениця 7 класу принесла в школу новий планшет. Вона показувала його і говорила, що це їй подарувала бабуся. Діти дивилися як вона грає в ігри на перерві. Проте якось випадково сусід по парті, повертаючись вибив планшет з рук, той упав на землю і розбився. Дівчина почала звинувачувати хлопця і вимагати, щоб він повернув гроші за нього чи купив інший планшет. Проте сусід відмовляється відшкодувати, мотивуючи, що не винний, і що не буде відшкодувати, бо не має грошей.

Питання для обговорення:

Як поступити кожній із сторін?

Метод «Мозковий штурм». Учень – асистент учителя записує пропозиції на дошці. (Повідомити батьків, намагатися домовитися).

Проаналізуйте ситуацію. Учні висловлюють припущення.

Чи є склад правопорушення в діях Хлопця?

Яке правопорушення він вчинив?

Чи буде відповідати?